

УДК 65.016.7: 69.003

Винник Т.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АДАПТИВНОЇ
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ**

Т.М. Vynnyk

**FACTORS OF INFLUENCE ARE ON EFFICIENCY OF THE
ADAPTIVE RESTRUCTURE OF CONSTRUCTION ENTERPRISES FOR
INFORMATION VAGUENESS CONDITIONS**

Для підприємства як складної відкритої економічної системи ймовірна втрати окресленого вектору господарювання та виникнення кризових ситуацій, визначених власне розвитком – закономірним процесом кількісно-якісних змін, зумовлених нестійкістю внутрішнього та зовнішнього економічного середовища.

Якщо розглядати підприємство як кібернетичну систему, для якої характерними є «вхід» (ресурси) та «вихід» (результат), то збалансованість та пропорційність господарської діяльності забезпечується ефективним управлінням ендogenous процесами та взаємодією із зовнішнім середовищем.

Згідно теорії нечіткої логіки вхідні лінгвістичні змінні (фактори впливу) визначають вихідну змінну – ефективність об'єкта дослідження.

Наукова думка щодо факторів впливу на ефективність діяльності та на процес реструктуризації є недостатньо сформульованою і характеризується казуальністю висловлювань. Так, на основі аналізу ефективності злиття і поглинання, французький спеціаліст С. Дежу стверджує, що успішність реструктуризаційних перетворень залежить від типу здійснюваної операції – горизонтальна, вертикальна, концентрична і конгломеративна інтеграція – та від фази життєвого циклу галузі – ріст, зрілість чи занепад.

На думку Л. П. Белих і М. А. Федотової в умовах економічного зростання країни ефективність реструктуризації визначається якістю управління на мікрорівні, а у період кризи – складною макроекономічною ситуацією. Серед макроекономічних показників автори виділяють розвиток інфляційних процесів, коливання курсу національної валюти, рівень оподаткування, напрямки грошово-кредитної політики центрального банку держави. С. В. Климчук теж вважає, що макроекономічна ситуація – структурні зміни та рівень економічного розвитку країни – є визначальними факторами впливу на ефективність реструктуризації.

І. І. Мазур та В. Д. Шапіро зазначають, що роль персоналу як при підготовці, так і при реалізації проекту реструктуризації є детермінантною складовою ефективних антикризових заходів. Патрик А. Гохан, в свою чергу, акцентує увагу на значній ролі управлінських навичок та кваліфікації топ-менеджменту в успішному проведенні антикризових заходів. Він вважає, що саме недостатній рівень знань та відсутність або нестача управлінського

досвіду призводить до виникнення кризових ситуацій на підприємстві – людський фактор є однією із основних причин, після економічних та фінансових, які дестабілізують діяльність суб'єкта господарювання.

На думку П. Друкера, реальні економічні результати досягаються шляхом концентрації – на пріоритетних товарах і роботах, на мінімізації конкретних витрат та, як вже було сказано, на людських ресурсах, особливо на управлінських. Окрім цього, автор також вважає, що підприємство-монополіст втрачатиме позиції максимальної ефективності, якщо на ринку з'являється конкурент – прибутки великого підприємства є набагато меншими, ніж у того господарюючого суб'єкта, що займає незначну частку ринку – монополіст оплачує своє лідерство.

Фактори, що визначають ефективність адаптивної реструктуризації підприємств будівельної галузі структуруємо у табл.1. Відобразимо причинно-наслідкові зв'язки між вхідними (факторами впливу на ефективність реструктуризації будівельного підприємства) та вихідними змінними (рівнем ефективності реструктуризації).

Таблиця 1

Фактори ефективності адаптивної реструктуризації забудовників

№	Вхідні змінні	Позначення
1	Економічні фактори	Y₁
1.1	Джерела фінансування реструктуризації	X ₁
1.2	Рівень придатності основних засобів і засобів малої механізації	X ₂
1.3	Рівень забезпеченості основними засобами і ЗММ	X ₃
1.4	Інноваційний потенціал	X ₄
1.5	Рівень прибутку за кошторисом	X ₅
1.6	Кваліфікація робітників та інженерно-технічних працівників	X ₆
2	Інші детермінантні фактори	Y₂
2.1	Ступінь залежності від субпідрядників	X ₇
2.2	Кількість конкурентів	X ₈
2.3	Розміри конкурентів	X ₉
2.4	Рівень попиту на будівельні послуги	X ₁₀
2.5	Платоспроможність покупців	X ₁₁
2.6	Потенційна місткість ринку	X ₁₂
2.7	Тривалість реструктуризації	X ₁₃
3	Субсидіарні фактори	Y₃
3.1	Ділова репутація підприємства	X ₁₄
3.2	Розміри підприємства	X ₁₅
3.3	Підтримка місцевих органів влади	X ₁₆
4	Макроекономічні фактори	Y₄
4.1	Грошово-кредитна політика НБУ	X ₁₇
4.2	Рівень інфляції в країні	X ₁₈

4.3	Законодавче сприяння	X ₁₉
4.4	Рівень розвитку кредитної системи	X ₂₀

Вихідна змінна – рівень ефективності реструктуризації (z [0-1] балів):

- z_1 – безумовно ефективна реструктуризація [0,8-1];
- z_2 – реструктуризація ефективна [0,6-0,8];
- z_3 – рівень ефективності реструктуризації середній [0,4-0,6];
- z_4 – низький рівень ефективності реструктуризації [0,2-0,4];
- z_5 – реструктуризація неефективна [0-0,2].

Функціональна залежність факторів, що впливають на ефективність реструктуризації (f) представлена наступним чином:

$$\begin{aligned} Z &= f_z(y_1, y_2, y_3, y_4), \\ y_1 &= f_1(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5, x_6), \quad y_2 = f_2(x_7, x_8, x_9, x_{10}, x_{11}, x_{12}, x_{13}), \\ y_3 &= f_3(x_{14}, x_{15}, x_{16}), \quad y_4 = f_4(x_{17}, x_{18}, x_{19}, x_{20}) \end{aligned} \quad (1)$$

В умовах невизначеності ринку та обмеженості аналітика математичним апаратом, коли значна частина якісної інформації, необхідної для прийняття раціональних рішень, залишається поза увагою, оцінити ефективність реструктуризації можна за допомогою апарату нечіткої логіки та лінгвістичного моделювання. Це дасть змогу поєднати чіткі – кількісно вимірювані дані з якісними – кількісно невизначеними факторами впливу на ефективність реструктуризації.

Вовк В.М.

Львівський національний університет імені Івана Франка

**ВІДПОВІДАЛЬНА МІСІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ В
РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

Vovk V.M.

**RESPONSIBLE MISSION OF ECONOMIC CYBERNETICS IN THE
DEVELOPMENT OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS**

Розширення масштабів виробництва, прискорення науково-технічного прогресу ускладнюють управління виробництвом на різних рівнях економічної системи країни. Діяльність керівника виробництвом стає складнішою. Технологія виробництва, досягнення науки і техніки, постачання ресурсами, забезпечення професійними кадрами, контроль якості продукції, матеріальне стимулювання, статистична звітність – все це належить до сфери діяльності керівника сучасного виробництва, яку він повинен забезпечувати оперативно й кваліфіковано.

Які ж є сучасні об'єктивні можливості успішного вирішення проблем управління виробництвом? Це передусім можливості, створені науково-технічним прогресом, що привели до революційних змін у сфері управління: нові фахівці, методи, технічні засоби роботи з інформацією.